

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА

УДК 37.036+37.013.42

Петришин Л. Й.

КРЕАТИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Актуальність і доцільність дослідження проблеми формування креативності особистості в процесі професійної підготовки соціальних педагогів у ВНЗ зумовлена специфікою їхньої діяльності. Динамічні перетворення, які відбуваються в економічному, політичному, соціальному житті нашої країни, посилюють потребу в діяльних, творчо мислячих фахівцях, здатних самостійно висувати й вирішувати багатоаспектні завдання в нестандартних умовах професійної діяльності. Для того щоб відчувати себе впевнено в ситуації постійних змін, щоб адекватно на них реагувати, майбутній соціальний педагог повинен активізувати свій творчий потенціал, а також зуміти допомогти особі розкрити власні здібності, спрямувати їх на розв'язання проблеми, що виникла. Усе це визначає завдання формування майбутнього соціального педагога – розвиток майбутнього фахівця, креативно компетентного, готового до творчого здійснення професійної діяльності.

Фахівець соціальної сфери працює з людьми, у яких недостатньо можливостей та ресурсів, щоб вирішувати свої проблеми, унаслідок чого вони вдаються до допомоги професіоналів. Розмаїття проблем, обставин, що викликають багатовекторні труднощі, неповторність особистості кожного клієнта визначають необхідність формування креативності в майбутніх соціальних педагогів. Важливо не лише володіти певним обсягом знань, уміти їх застосовувати на практиці, але і творчо їх перетворювати відповідно до обставин, що виникають. У зв'язку з цим актуальною є розробка й упровадження креативних технологій у діяльність фахівців соціальної сфери, які допомагають відійти від стандартної форми допомоги клієнту, сприяють розкриттю його потенціалу, зміні світовідчуття, сприйняттю себе в цьому світі, успішній адаптації та соціалізації.

Теоретичні основи й педагогічні технології формування креативних якостей особистості неодноразово розглядали з різних позицій: філософських, соціально-економічних, психолого-педагогічних. У процесі їх вивчення виявлено, що в науковій теорії також мають місце такі поняття, як „креативна особистість” і „творча особистість”. Креативна особистість – це особистість, готова відмовитися від стереотипів мислення, з розвиненою інтуїцією (Дж. Гілфорд, О. Тихомиров), яка розвиває новий підхід до проблеми (Дж. Рензуллі, Е. Торренс, П. Атутов), створює нове (С. Мідник). Творча особистість – це цілісна людська індивідуальність, яка виявляє розвинені творчі здібності, творчу мотивацію, творчі вміння, що забезпечують їй здатність породжувати якісно нові ідеї, технології та духовні цінності, що якоюсь мірою змінюють на краще життя людини (В. Глухов, А. Лейбович, Т. Мариніна,

Е. Бондаревська, М. Зиновкіна, В. Кан-Калик), з високим рівнем мотиваційного та інноваційного потенціалу (Н. Бернштейн, Д. Завалішина, М. Матюшкін). Для підготовки майбутнього соціального педагога важливим є вивчення особливостей формування креативних властивостей особистості, що сприятиме успішній соціалізації та підвищенні її конкурентноспроможності.

Аналіз досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми показав, що креативність як характеристика особистості сучасного фахівця отримала наукове обґрунтування в працях О. Бодальова, Л. Виготського, У. Джемса, Г. Костюка, Ж. Піаже, С. Рубінштейна та багатьох інших. Педагогічні дослідження Н. Гузій, Ю. Кулюткіна, М. Лазарева, С. Сисоєвої, П. Торренса, Х. Трика, Т. Шамової, Г. Щукіної дають підставу вважати, що визначальною якістю творчої особистості є креативність, яка, з одного боку, постає важливою характеристикою діяльності, умовою та її результатом, а з іншого – це цілісна особистісна якість, яка є системоутворювальною ланкою в структурі професіоналізму вчителя музики.

Ускладнення завдань і способів вирішення проблеми педагогічних кадрів зумовлюють гостру потребу в теоретичному обґрунтуванні креативності як важливої характеристики професіоналізму сучасного педагога, створення необхідних умов для реалізації особистісно орієнтованого навчання в практиці вищої школи та експериментальній перевірці методики навчального процесу, що дозволяє подолати суперечності між вимогами, які ускладнюються, до педагогічної професії й здатністю випускників педуніверситету творчо працювати в обраній професійній сфері, використовувати багатогранність своєї особистості у вирішенні професійних завдань.

Головною вимогою сучасної освіти є її орієнтація на людину як основну цінність. За такого підходу будь-які форми, методи, технології освіти є не самоціллю, а розглядаються в контексті одного з основних завдань освіти – забезпечити максимально сприятливі умови для саморозвитку особистості.

У нашому дослідженні ми розглядатимемо креативне середовище як успішну умову для формування креативності майбутніх соціальних педагогів, адже це середовище, у якому відбувається всебічний гармонійний розвиток навчання, виховання через збереження й покращення фізичного, духовного, емоційного, естетичного, інтелектуального здоров'я, дисципліну та обов'язковість, здатність імпровізувати, креативно мислити, удосконалювати себе, беручись за все, що цікаво [3, с. 309]. Інше твердження подає С. Гессен, указуючи, що це те середовище, у якому людина вчиться не тільки володіти свободою вибору шляхів до досягнення поставленої мети, але й сама бере активну участь у формуванні системи освітніх цілей, у цілепокладанні [1, с. 64].

Аналізуючи загалом багатогранне поняття освітнього середовища, слід акцентувати увагу на тому, що його найменш доцільно розглядати як „систему впливів і умов формування особи по заданому зразку” [5, с.7], але як будь-яка полікультурна освіта є певним індивідуальним середовищем для особистості та побудови її власного „Я”, що забезпечує створення умов для актуалізації внутрішнього світу майбутнього фахівця, його особистого зростання, самореалізації, самоактуалізації, становлення його самосвідомості.

Чим більше й повніше особистість використовує можливості середовища, тим більш успішно відбувається її вільний і активний саморозвиток: вона водночас постає продуктом і творцем свого середовища, яке дає фізичну основу для життя й робить успішним інтелектуальний, моральний, суспільний, духовний та творчий розвиток.

Рушійними силами саморозвитку особистості є внутрішні протиріччя, тому освітнє середовище має бути „насичене” творчими ситуаціями, у яких наявна певна міра невизначеності, що сприяє саморозвитку та самоактуалізації особистості майбутнього фахівця.

Саморозвиток особистості багато в чому залежить від індивідуалізації освітнього середовища. Будь-яка людина „заповнена” своїм власним ментальним досвідом, який і зумовлює характер його активності в тих або тих конкретних ситуаціях. Склад і будова цього досвіду в кожній людині різні, тому люди розрізняються за пізнавальними можливостями, темпераментом, когнітивними стилями, біоритмами, психосоціотипам.

Відтак, формування креативності студентів – майбутніх соціальних педагогів має два взаємопов'язані аспекти:

1. Підвищення продуктивності інтелектуальної діяльності за рахунок формування здібностей аналізувати, порівнювати, узагальнювати, урахувати причинно-наслідкові відношення, досліджувати, систематизувати знання, обґрунтовувати власну думку, породжувати нові ідеї;

2. Зростання індивідуальної своєрідності на основі обліку індивідуальних пізнавальних схильностей, когнітивних стилів, вибірковості навчального матеріалу.

Кожна людина сьогодні об'єктивно потребує створення умов, які б сприяли інтелектуальному і творчому її розвитку. Такі умови можуть бути створені в креативному освітньому середовищі, що забезпечує максимальний ступінь індивідуалізації за рахунок широкого використання інформаційних технологій. Це середовище надає майбутньому фахівцю можливість (самостійного або у взаємодії з педагогом) формування індивідуалізованої освітньої траєкторії. Зміст освіти, форми та методи формування креативної особистості майбутнього фахівця в освітньому середовищі повинні максимально поєднуватися з особливостями студента в напрямі обліку інтелектуального розвитку особистості, його когнітивного стилю діяльності й ментального суспільного досвіду.

Критеріями оцінки ефективності тих або тих форм і методів навчання повинні бути не лише показники, що враховують ступінь опанування знаннями, уміннями й навичками, але й показники сформованості певних особистісних якостей, що характеризують різні аспекти розвитку інтелекту, духовності, креативних здібностей студентів [4]. Відповідно оцінювання перетворюється з одновимірного в складний багатовимірний, багатогранний процес, що якомога повніше враховує особливості формування креативної особистості.

Особливу увагу в освітньому середовищі на основі інформаційних технологій слід приділяти формуванню креативності студентів. При цьому креативність розуміють як інтегральну стійку характеристику особистості, що визначає її здібності до творчості, прийняття нового, нестандартного творчого мислення, генерування великої кількості оригінальних і корисних ідей [2]. Основна мета креативного освітнього середовища – „розбудити” в людині творця й максимально розвинути в ній закладений творчий потенціал.

Креативне середовище повинно не лише надавати можливість кожному студенту на будь-якому освітньому рівні розвинути вихідний творчий потенціал, але й (а це, на нашу думку, головне) розвинути потребу в подальшому самопізнанні, творчому саморозвитку, сформувати в людини об'єктивну са-

мооцінку. Основними вимогами до креативного середовища є високий ступінь невизначеності й проблемності, мотивована творчість, сприйняття навчального матеріалу повною мірою та застосування набутих знань в активній креативно-професійній діяльності.

Саме тому основою результативності формування креативності студентів – соціальних педагогів у процесі професійної освіти поставатиме використання креативного середовища, у якому:

1. Ураховуються психолого-педагогічні закономірності формування креативних здібностей, знань, умінь, що служать основою успішного формування креативної компетентності МСП;

2. Забезпечується творчий характер навчально-виховної діяльності МСП у ВНЗ;

3. Відбувається використання в різних процесах формування креативності майбутнього фахівця різних форм та методів організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, зокрема рівні розвитку їхніх творчих здібностей, профілю навчання; підготовка до застосування елементів дистанційної форми навчання з метою здобуття якісної професійної освіти; систематичне залучення студентів до творчої самостійної роботи, доцільне співвідношення різних форм організації навчально-виховної діяльності студентів.

У процесі створення креативного середовища можна виділити такі блоки:

1. Організаційно-діяльнісний блок: особливості організації навчання студентів і спільної діяльності в системах „студент – студент”, „студент – студент – викладач”, спрямованої на створення творчого навчального середовища.

2. Змістовий блок: особливості структури та змісту навчального матеріалу.

3. Операційний блок: особливості оперування навчальним матеріалом.

4. Мотиваційно-особистісний блок: особливості роботи викладача в процесі організації та керування навчально-пізнавальною діяльністю студентів; специфіка впливу (та самовпливу) на особистість студента з метою формування у МСП креативності.

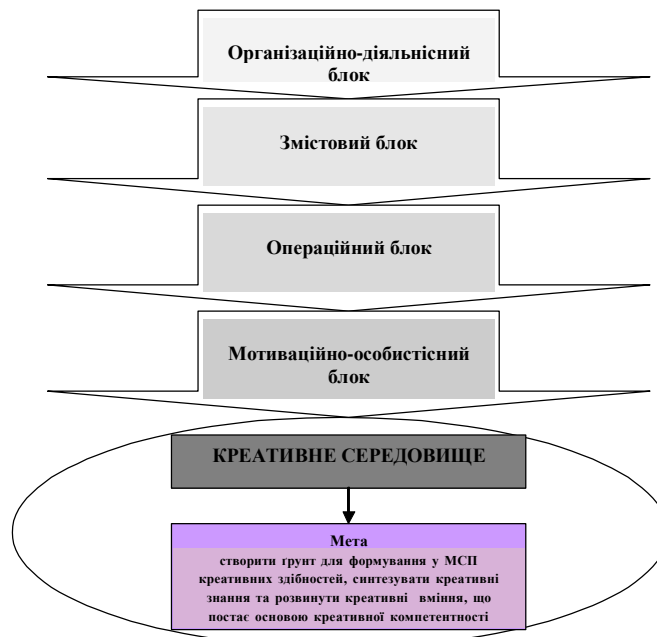

Рис. 1. Блочна структура креативного середовища

У кожному з блоків доцільно виділити кілька аспектів.

1. Організаційно-діяльнісний блок. Залежно від організації навчально-пізнавального процесу та ролі в ньому студента однаковий зміст і обсяг навчального матеріалу, що пропонується, може зумовлювати і різний тип мислення (емпіричне або теоретичне), і різні його рівні (репродуктивне, реконструктивне, варіативне, творче), залучення студентів до систематичної роботи у творчих групах, створення передумов для творчої, дослідницької діяльності.

2. Змістовий блок. Урізноманітнення спецкурсів з фахових дисциплін; системне використання творчих завдань на дослідження й залучення студентів – майбутніх соціальних педагогів до самостійного пошуку проблем для дослідження; використання систем завдань, рівень складності яких поступово підвищується за рахунок варіативності умови відповідно до підвищення рівня розвитку творчого мислення студентів; часте використання в процесі професійного навчання студентів завдань на кмітливість, прогнозування, на розвиток уяви, інтуїції; можливість застосовування оригінальних, нестандартних підходів у процесі вирішення проблем професійного характеру.

3. Операційний блок. Особливості оперування теоретичними знаннями на різних етапах процесу навчання суттєво впливають на формування креативності майбутніх соціальних педагогів; застосування завдань на розвиток здатності трансформувати інформацію, моделі на формування оперативності та легкості переходу від одного поняття до іншого, на перенесення акцентів; формування інтегративності мислення (самостійне встановлення зв'язків усередині теми, внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків); запам'ятовування матеріалу на основі його творчого застосування, трансформування; використання асоціацій, метафор; використання завдань на формування оперативності мислення (автоматизація вмінь без виникнення шкідливого автоматизму), на розвиток здатності користуватися результатами попередніх завдань для виконання подальших, на подолання стереотипів.

4. Мотиваційно-особистісний блок. Спрямований на поєднання традиційних та інноваційних технологій навчання; формування свідомого ставлення до самовдосконалення; розвиток у студентів здатності ставити перед собою мету; організація самоосвіти на творчому рівні.

Ці блоки взаємопов'язані та взаємозумовлені, вони надають можливість майбутнім соціальним педагогам гнучко адаптуватися в процесі створення креативного освітнього середовища до конкретних умов оволодіння фаховою діяльністю. Для формування у ВНЗ креативного середовища ми запропонували впровадження проекту креативного розвитку „Креативність+творчість”, що допоможе формуванню єдиного творчо-діяльнісного простору для реалізації креативних здібностей, знань та вмінь майбутніх соціальних педагогів.

*Проект креативного розвитку майбутніх соціальних педагогів
„КРЕАТИВНІСТЬ + ТВОРЧІСТЬ”*

Пояснювальна записка

Проект креативного розвитку – це план, послідовність конкретних дій, обмежених у часі, спрямованих на підвищення креативного потенціалу учас-

ників проекту. Проекти креативного розвитку є науково-методичним супроводом міжкурсового періоду професійного розвитку майбутніх соціальних педагогів.

Обґрунтування проекту. Актуальність проекту зумовлена вимогою сучасного суспільства у кваліфікованих, компетентних, креативних фахівцях соціальної сфери діяльності.

Особливості проекту

Проект „Креативність+творчість” спрямований на формування креативного середовища, де формується майбутній соціальний педагог не як субстракт існуючого суспільства, а як креативна особистість, розкриття обдарувань якої збагатить суспільство, забезпечить прогресивний розвиток країни, світу, людства. Особливістю програми є те, що вона має створити загальне „креативне поле діяльності”, яке сприяє формуванню креативності МСП. Упровадження проекту передбачає тісну співпрацю всіх учасників навчально-виховного процесу ВНЗ, побудову навчально-виховного процесу на науковій основі.

Для реалізації проекту необхідною умовою є поєднання традицій з інноваційними процесами, оновлення змісту та форм організації навчально-виховної діяльності, постійне підвищення кваліфікації педагогічних працівників, удосконалення їхнього творчого потенціалу. Для реалізації проекту також необхідна чітка організація діяльності всього колективу, упровадження інформаційних технологій, використання альтернативних джерел фінансування. Упровадження проекту не виключає реалізацію інших програм і проектів, може синтезуватися та інтегруватися з ними.

Мета проекту. Об'єднати зусилля учасників навчально-виховного процесу, студентів, викладачів, методистів у створенні оптимальних умов для творчої реалізації майбутніх соціальних педагогів. Визначення комплексу психолого-педагогічних, організаційних, правових, економічних і науково-практичних заходів із розробки та впровадження ефективних засобів і технологій пошуку, навчання, виховання та самовдосконалення творчих МСП, створення умов для формування креативної особистості майбутнього фахівця соціальної сфери.

На досягнення мети спрямовані завдання:

1. Систематизувати знання МСП щодо розуміння сутності та змісту креативності та творчості, їх теоретичних засад, можливостей практичної реалізації різних видів та форм креативної діяльності.

2. Сформувані у МСП вміння: аналізувати та творчо осмислювати перспективи професійного розвитку; застосовувати креативні здібності, знання та вміння на вирішення професійних проблем; вести творчо-евристичний пошук нових шляхів вирішення професійних задач; вести креативну пошукову роботу в теоретико-практичній, самостійній та індивідуальній діяльності, а також у процесі проходження професійної практики; уміння формувати гіпотезу й перевіряти її в подальшій діяльності; чітко формувати основні цілі виконуваної професійної діяльності; вести альтернативний пошук методів і способів вирішення проблеми; уникати стереотипів у вирішенні проблеми; синтезувати та аналізувати ситуації; урахувувати нові відомості й ставити нові питання до проблеми, що виникла у традиційній ситуації;

3. Розвинути в МСП установки до творчого саморозвитку, інноваційності, комунікативності, креативності, творчої та професійної співпраці.

Загальна характеристика проекту. Тривалість проекту – 6 тижнів:

1 тиждень – лекції та семінари з проблеми тематики курсу;

2 тиждень – організація та створення серед учасників проекту творчих груп за інтересом;

3 – 5 тижні – робота з МСП з реалізації низки форм і методів креативного та творчого учасників творчих груп;

6 тиждень – підсумовування роботи творчих груп, звітування про набутий досвід, аналіз результатів проекту.

Принципи та передумови впровадження проекту:

- Системність у роботі із творчо обдарованими студентами.

- Природовідповідність – урахування індивідуальних особливостей студентів.

- Об'єктивність і науковість використаної інформації.

- Єдність поваги та вимогливості до студента.

- Саморозвиток особистості, формування навичок самостійного оволодіння творчою діяльністю.

- Свобода вибору особистості.

План-графік реалізації проекту

Етапи реалізації проекту

Організаційно-проектувальний етап – розробка Проекту „креативність +творчість”, визначення основних стратегій, заходів.

Аналітико-практичний етап – практична реалізація інноваційних проектів; організація моніторингового спостереження за результатами; координація дій.

Заключний етап – аналіз результатів моніторингу проекту. Поширення позитивного творчого досвіду; визначення перспектив подальшої роботи.

Форми та методи роботи

Залучати креативно-творчих студентів спеціальності „Соціальна педагогіка” до безперервного процесу самовдосконалення через збільшення операційного творчого поля, системне використання *методів креативного навчання: кейсовий метод, мозковий штурм (атака), інверсія, синектика*.

Учасники проекту

Реалізація проекту передбачає консолідацію зусиль усього педагогічного колективу ВНЗ. Учасниками програми є адміністрація ВНЗ, викладачі, тьютори, майбутні соціальні педагоги.

Очікуваний результат

Організувати навчально-виховний процес, використовуючи креативні методи навчання, надати допомогу творчим студентам, ураховуючи їхній рівень інтелектуального та соціального розвитку. Акцентувати увагу на використанні креативних методів, спрямувати їх на можливості, що раніше були не визначені або не використані; повагу до бажання студентів креативно працювати; надання студенту свободи вибору; індивідуалізацію навчання залежно від особливостей студента; створення умов для конкретного втілення творчої ідеї; заохочення до роботи над проектами-пропозиціями самих студентів; повагу до потенційних креативних можливостей студентів; створення креа-

тивного середовища, яке сприятиме формуванню креативності майбутніх соціальних педагогів.

Учасники проекту звітують про набутий досвід у творчому портфоліо, у якому також описують процес власного креативно-професійного росту та його результати. У формі звіту роблять висновки про успішність чи неуспішність проекту.

Ралізація проекту дасть змогу майбутнім соціальним педагогам розвинути творчість та креативність у процесі креативної освітньої діяльності. При цьому зауважимо, що різноманітне за змістом і формами креативне освітнє середовище дає можливість студентам розкрити себе, самореалізуватися, а отже, освітнє середовище стає таким, що розвиває, створює еталони професійної поведінки й діяльності (Е. Бондаревська, В. Давидов, І. Зимня, Г. Кирилова, А. Кочетов, В. Серіков, Т. Шамова, Г. Щукіна, І. Якиманська та ін.).

Тому креативне освітнє середовище, як цілісна структура, що розвивається й самоорганізовується, постає засобом багатофакторної детермінації формування креативної особистості, основним чинником продуктивної креативної діяльності та активних виявів креативної компетентності майбутнього фахівця.

Саме тому ми можемо визначити фактори креативного середовища, які мають формувальний вплив на креативність:

- 1) нерегламентованість поведінки;
- 2) предметно-інформаційна збагаченість;
- 3) наявність зразків креативної поведінки.

Зауважимо, що основною метою креативного середовища є створення ґрунту для формування у МСП креативних здібностей, синтезування креативних знань та розвиток креативних умінь, що постає основою креативної компетентності МСП. Креативне середовище повинно не лише надавати можливість кожному студенту на будь-якому освітньому рівні розвинути початковий креативний потенціал, але й сформувати потребу в здобутті креативної компетентності як фахівця соціальної сфери.

Основними вимогами до креативного середовища, яке служитиме основною умовою процесу формування креативності майбутніх соціальних педагогів, на сьогодні є:

- підтримка особистісного простору креативно-творчого студента;
- підтримування мотивації особистості до креативної діяльності;
- високий ступінь невизначеності і проблемності творчого процесу;
- можливість прийняття багатоваріативних проблемних рішень.

Тому креативне середовище як певна організаційно-педагогічна умова постає засобом багатофакторної детермінації процесу формування креативності особистості майбутнього соціального педагога та є чинником досягнення креативної компетентності майбутнього фахівця соціальної сфери діяльності.

Відтак, аналіз креативного середовища як педагогічної умови системи

формування креативності майбутніх соціальних педагогів дозволяє зробити деякі висновки.

1. Креативне середовище – це середовище, у якому відбувається всебічний гармонійний розвиток навчання, виховання через збереження й покращення фізичного, духовного, емоційного, естетичного, інтелектуального здоров'я, дисципліну та обов'язковість, здатність імпровізувати, креативно мислити, удосконалювати себе.

2. Метою креативного середовища є створити ґрунт для формування у МСП креативних здібностей, синтезувати креативні знання та розвинути креативні вміння, що постає основою креативної компетентності МСП.

3. Креативне середовище як організаційно-педагогічна умова, що розвивається й самоорганізовується, служить засобом багатofакторної детерміації формування кретивної особистості, є основним чинником продуктивної креативної діяльності та активних виявів креативної компетентності майбутнього фахівця.

4. Структурно креативне середовище складається із чотирьох блоків: організаційно-діяльнісного, змістового, операційного, мотиваційно-особистісного. Усі блоки взаємопов'язані та взаємозумовлені, надають можливість гнучко адаптуватися майбутнім соціальним педагогам у процесі створення креативного освітнього середовища до конкретних умов оволодіння фаховою діяльністю.

5. Основними вимогами до креативного середовища постають: підтримка особистісного простору креативно-творчого студента; мотивації особистості до креативної діяльності, невизначеність і проблемність творчого процесу, прийняття багатоваріативних проблемних рішень.

На основі сучасних педагогічних досліджень ми зробили висновок, що репродуктивна діяльність фахівців не відповідає вимогам сучасного суспільства. На сьогодні одним із завдань професійної підготовки фахівців у ВНЗ є розвиток креативного фахівця у своїй сфері діяльності, який володіє певними особистісними властивостями (відвертість досвіду, креативність мислення, цілеспрямованість, результативність, прагнення до творчої самореалізації та самоактуалізації).

Література

1. **Гессен С. И.** Основы педагогики. Введение в прикладную философию / С. И. Гессен / отв. ред. и сост. П. В. Алексеев. – М. : „Школа-Пресс”, 1995. – 448 с.

2. **Кречетников К. Г.** Проектирование креативной образовательной среды на основе информационных технологий в вузе : монография / К. Г. Кречетников. – М. : Госкоорцентр, 2002. – 296 с.

3. **Приходченко К. І.** Історичний аспект створення творчого освітньо-виховного простору / К. І. Приходченко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і пошуки : зб. наук. пр. – К.–Запоріжжя, 2005. – Вип. XXXV. – С. 304 – 310.

4. **Хуторской А. В.** Современная дидактика : учебник для вузов / А. В. Хуторской. – СПб. : Питер, 2001. – 544 с.

5. Ясвін В. А. Освітнє середовище: від моделювання до проектування / В. А. Ясвін. – М. : Освіта, 2000.

6. Barron F., Harrington D. Creativity, intelligence and personality // Ann. Rev. of Psychol. V. 32. 1981. – P. 439 – 476.

7. Moneta G. A. Model of scientist's creative potential // Philosophy Psychol. 1993. V. 6 (1). – P. 23 – 37.

* * *

Петришин Л. Й. Креативне середовище як педагогічна умова формування креативності майбутніх соціальних педагогів

У статті на основі проведеного теоретико-методологічного аналізу проблеми дослідження розглянуто креативне середовище як педагогічну умову формування креативності майбутніх соціальних педагогів у вищому навчальному закладі; визначено основні блоки процесу створення креативного середовища: організаційно-діяльнісний, змістовий, операційний, мотиваційно-особистісний; подано проект креативного розвитку „Креативність+творчість”, що допоможе формуванню єдиного творчо-діяльнісного простору для реалізації креативних здібностей, знань та вмінь майбутніх соціальних педагогів.

Креативне середовище як певна організаційно-педагогічна умова постає засобом багатофакторної детерміації процесу формування креативності особистості майбутнього соціального педагога та є чинником досягнення креативної компетентності майбутнього фахівця соціальної сфери діяльності.

Ключові слова: формування, творчість, креативність, креативне середовище, процес формування креативності, майбутні соціальні педагоги.

Петришин Л. И. Креативная среда как педагогическое условие формирования креативности будущих социальных педагогов

В статье на основе проведенного теоретико-методологического анализа проблемы исследования рассмотрена креативная среда как педагогическое условие формирования креативности будущих социальных педагогов в вузе, определены основные блоки процесса создания креативной среды: организационно-деятельностный, содержательный, операционный, мотивационно-личностный; представлен проект креативного развития „Креативность + творчество”, что поможет формированию единого креативно-деятельностного пространства для реализации креативных способностей, знаний и умений будущих социальных педагогов.

Креативная среда как определенное организационно-педагогическое условие выступает средством многофакторной детерминации процесса формирования креативности личности будущего социального педагога и является фактором достижения креативной компетентности будущего специалиста социальной сферы деятельности.

Ключевые слова: формирование, творчество, креативность, креативная среда, процесс формирования креативности, будущие социальные педагоги.

Petryshyn L. I. Creative environment as a condition for the formation of pedagogical creativity of future social workers

In the article on the basis of the theoretical analysis of the problem research the creative environment as a condition for the formation of pedagogical creativity of future social workers at the university, the basic components of the process of creating creative environment: organizational-activity, substantive, operational, motivation and personality, a draft of creative development „Creativity+ creativity is”, which will help create a common space for creative activity-implementation of creative abilities, knowledge and skills of future social workers.

Creative environment, as certain institutional and pedagogical condition is a means of multi-determination of the formation of a future social creativity of the teacher, and is a factor for the creative professional competence of future social activities.

It should be noted that the main objective is to create the creative environment for soil formation of in SMEs of creative abilities, creative synthesize knowledge and develop creative skills, which acts as a basis of creative competence to SMEs. Creative environment should be not only providing the opportunity each student at any educational level to develop initial creative potential, but also create the need for obtaining creative competence be professionals social workers.

Creative environment should be not only a to provide an opportunity for each student on any educational level to develop original creative potential, but also to develop a need for further self-knowledge, creativity, self-development, form a human objectively self-esteem. The main requirements for a creative environment is the high degree of uncertainty and problematic, motivated creativity, perception of educational material to the full inclusion and knowledge in an active creative and professional activities.

Keywords: formation, creation, creativity, creative environment, the process of creativity, future social workers.

*Стаття надійшла до редакції 05.03.2013 р.
Прийнято до друку 26.04.2013 р.*